

وہزارهتی شارهوانی و گهشت و گوزار

ژماره : ( ۲۵۳۴ ) له ۲۷/۵/۲۰۱۸

پالپشت به ماددهی (۱۸) له یاسای ریگری له زیادهپژی و لابردنی لهسهر زهوی و زار و مولکی دهولت ژماره (۳) ی سالی (۲۰۱۸) و به مهبهستی ناسانکاری جی بهجی کردنی ئەم یاسایه و دیاریکردنی پۆل و ئهرکهکانی لیژنهکان و بهرپرسیاریتی ئەو دهزگایانهی ههلهدهستن به دیاریکردنی زیادهپژی و لابردنی زیادهپژیەکان ئەم پینماییهمان دهکرد :

پینماییه ژماره (۲) ی سالی ۲۰۱۸

پینماییه تاییهت به جیبهجی کردنی یاسای ریگری له زیادهپژی و لابردنی لهسهر زهوی و زار و مولکی دهولت

ژماره (۳) ی سالی (۲۰۱۸)

ماددهی یهکهه : - پیناسهکان :

مه بهست لهم دهستهواژه و ووشانهی خوارهوه ماناکانی بهرامبهریانه بۆمه بهستهکانی ئەم پینماییه :  
یهکهه : لایهنهکانی پهپوهننیدار : وهزارهتی کشتوکال و سهراوه ئاوییهکان ، وهزارهتی ناوخۆ ، وهزارهتی داد ، وهزارهتی تهوقاف و کاروباری ئایینی ، وهزارهتی دارایی و ئابووری وه ههر وهزارهتیک یان دهسته یان فرمانگهیهکی حکومی که زیادهپژی کرابیته سهر مولکهکهی .

دووهم : فرمانگهی پهپوهننیدار : فرمانگهی حکومی بهستراو به یهکه له وهزارهتهکان یان لایهنهکانی نه بهستراو به وهزارهت که زیاده پژی کرابیته سهر مولکهکهی .

سپیهه : یاسا : یاسای ریگری له زیادهپژی و لابردنی لهسهر زهوی و زار و مولکی دهولت ژماره (۳) ی سالی (۲۰۱۸) .

چوارهه : چاودیر : کارمهندی کاتی و بهردهوامی شارهوانی که چاودیری زیادهپژی دهکهن ، ههروهها چاودیری فرمانگه پهپوهننیدارهکانی دیکه که زیادهپژی لهسهر مولکهکانیان کراوه بۆ ئەم مهبهسته به فرمانیک له لایهن فرمانگهکانیانهوه دهست نیشان دهکرین .

ماددهی دووهم :

یهکهه : ئەم پینکارانهی خوارهوه له لایهن سهروکی یهکهی کارگپری و سهروکی شارهوانی و سهروکی فرمانگهی پهپوهننیدار دهگپریته بهر به مهبهستی چاودیری کردن و پینگری و لابردنی زیادهپژی :

۱- له ههر یهکهیهکی کارگپری ، سهروکی یهکهی کارگپری پیویسته لیژنه پینکبهپینیت بۆ ناچهکانی ناو

سنووری نهخشهی بنهپهتی شارهوانی و دهروهی سنووری نهخشهی بنهپهتی ، ژمارهی لیژنهکان بهپینی

پیویستی ناچهکان دیاری دهکریت .

- ۲- ہدر لیژنہ یەك ئەنداز یاریکی شارستانی یان ئەنداز یاری کشتوکالی سەرۆکایەتی دەکات و لە کاتی پێویستدا دەتوانرێت فەرمانبەری شارەزا جگە لەو دوو پەسپۆرێ یە دابنرێت بۆ سەرۆکایەتی لیژنە کە .
- ۳- ئەندامانی لیژنە پێویستە پووپیو و یاسایی و چاودێر لەخۆ بگرێت بە شێوەیەك ژمارە ی چاودێرەکان لە لیژنەکاندا بگۆنرێت لەگەڵ پووبەری ئەو ناوچەییە کە چاودێری دەکەن .
- ۴- چاودێرەکان دەسەڵات پێدراون بەهۆشدار ی کردنەوێ زیادەپۆکار پاش پوودانی زیادە پۆیی بەپێی ماددە (۵) بپرگە ی یەكەم و دووهم لە یاسای ژمارە (۳) ی سالی (۲۰۱۸) .
- ۵- سەرۆکی لیژنە ئاگاداری سەرۆکی شارەوانی یان سەرۆکی فەرمانگە ی پەییوەندیدار دەکاتەو کە خاوەنی ئەو زەوی و زارانیە کە زیادەپەوی کراوەتە سەر ، ئەوانیش ئاگاداری سەرۆکی یەكە ی کارگێرێ دەکەنەو لە هەمان رۆژدا بە نوسراوی فەرمی و وێنە دەدرێتە داواکاری گشتی .
- ۶- پێویستە لەسەر سەرۆکی یەكە ی کارگێرێ لە ماوەی (۴۸) کاتژمێر لە بەرواری تەواو بوونی ماوەی هۆشدار ی ئاماژە پێکراو لە ماددە ی (۵) لەیاسا فەرمانی لابردنی زیادەپۆیە کە دەربکات بە هەماهەنگی لەگەڵ شارەوانی و فەرمانگە ی پەییوەندیدار و دابین کردنی پارێزراون بۆ لیژنەکان ئەگەر زیادەپۆکار بەپێی بپرگە ی یەكەم و دووهم ی ماددە ی (۵) زیادەپۆکە ی لانه برد .
- دووهم : لە سنووری نەخشە ی بنه پەتی شار و شارۆچکە کان ، شارەوانی بەرپرسیارە لە چاودێری کردنی زەوی وزار و مولکی دەولەت لە پێی چاودێرەکانی شارەوانییەو کە ئەندامن لە لیژنەکاندا .
- سێیەم : لە دەرەوێ سنووری شار و شارۆچکە کان فەرمانگە پەییوەندیدارە کان بە تاییەتی وەزارەتی کشتوکال و سەرچاوە ئاوییە کان بەرپرسیارن لە چاودێری کردنی زەوی و زار و مولکی دەولەت لە پێی چاودێرەو کە دەست نیشان یان دەکات بە شێوەیەکی فەرمی لە فەرمانبەرانی فەرمانگەکانی سەر بە وەزارەت یان چاودێری کاتی .

ماددە ی سی یەم :

هێژەکانی ناوخوا فەرمانەکانی سەرۆکی یەكە ی کارگێرێە کان جێ بەجێ دەکەن و لە کاتی پێویستدا گشت هێژە فەرمیە کان هاوکاریان دەبن بۆ لابردنی زیدەرۆیی وە هەر کەسیک بەرەهەلستی بکات بە هەر شێوازیك بیّت بۆ ئەو فەرمانبەرانە ی بەرپرسن لە جێ بەجێ کردنی ئەرکەکانیان بۆ رێگری و لابردنی زیدەرۆییە کان رێکاری یاساییان بەرامبەر ئەنجام دەدرێت بە پێی ماددە (۲۲۹ و ۲۳۰) لە یاسای سزای عیراقی ژمارە (۱۱۱) ی سالی (۱۹۶۹) ی هەموارکراو .

ماددە ی چوارەم :

یەكەم : سەرۆکی شارەوانی پەییوەندیدار پێویستییەکانی چاودێری کردن و رێگری کردن و لابردنی زیادەرۆیی دابین دەکات لە ئامیتر و ئۆتۆمبیل و کەرەستە ی پێویست ئەگەر زیادەرۆییە کە لە ناو سنووری شارەوانی دا بوو .

**دوووم :** ئەگەر زیاده پۆییه که له دەرەوێ سنووری شارەوانی بوو ، سەرۆکی یه‌که‌ی کارگێری پێویسته هه‌ماهه‌نگی دروست بکات له‌ نێوان نزیکترین شارەوانی و فەرمانگه‌ی په‌یوه‌نیدار ، هه‌روه‌ها بۆی هه‌یه‌ فەرمان بکات بۆ به‌کارهێنانی هه‌ر ئامیڕیکی پێویست که سهر به‌ فەرمانگه‌کانی تری حکومه‌ته له‌ ناوچه‌که‌دا بۆ جی‌ به‌جی‌ کردنی ئەرکه‌کانی و له‌ کانی پێویستدا سەرۆکی یه‌که‌ی کارگێری ده‌توانیت ئامیڕی پێویست به‌کری‌ بگرت به‌ده‌ر له‌ رێنماییه‌کان بۆ ماوه‌یه‌که‌ له‌ (٤٨) کاتژمێر زیاتر نه‌بیت که ده‌توانی‌ درێژ بکریته‌وه‌ بۆ هه‌مان ماوه‌ بۆ جی‌ به‌جی‌کردنی ئەرکی لیژنه‌کان که له‌م یاسایه‌دا هاتوه‌ له‌سه‌ر داها‌تی شارەوانی .

**مادده‌ی پینجه‌م :**

ناییت خزمه‌تگوزاریه‌کانی (ئاو ، ئاوهرۆ ، کاره‌با ، شه‌قام ، ئینته‌رنیٲ) یان هه‌ر خزمه‌تگوزاریه‌کی دیکه‌ بگه‌یه‌ندریته‌ ئه‌و زه‌وی و زاران‌ه‌ی زیاده‌پۆییه‌که‌ی له‌سه‌ر ده‌کریٲ ، به‌ پینچه‌وانه‌وه‌ حوکه‌م‌کانی مادده‌ (١٣) له‌ یاسا له‌سه‌ر سهرپینچی کارجی‌ به‌جی‌ ده‌کریٲ .

**مادده‌ی شه‌شم :**

**یه‌که‌م :** هه‌ر ئامیڕ و ئۆتۆمبیلێک به‌کار به‌یئریٲ بۆ ته‌نجامدانی زیاده‌ره‌وی یان کار ئاسانی بۆ ته‌نجامدانی ، ده‌ستیان به‌سه‌ردا ده‌گرت .

**دوووم :** زیکاری سزایی ته‌نجام ده‌دری‌ به‌رامبه‌ر زیاده‌ پۆکار و شوپیر و خاوه‌ن ئامیڕ و که‌ل و په‌له‌کانی به‌کار هاتوو له‌ زیاده‌ پۆییه‌ که‌ وه‌کو به‌شدار بوو له‌زیاده‌ پۆییه‌که‌ هه‌ژمار ده‌کری .

**مادده‌ی چه‌وتهم :**

گشت نوسراوه‌کانی په‌یوه‌نیدار به‌ زیاده‌پۆییه‌ له‌سه‌ر زه‌وی و زار و موٲکی ده‌وله‌ت پێویسته‌ پۆلینی نوسراوی به‌په‌له‌ی بدریٲی و وین‌ه‌ی بدریٲ به‌ داواکاری گشتی و سەرۆکی یه‌که‌ی کارگێری .

**مادده‌ی هه‌شتم :**

پێویسته‌ زیاده‌پۆکار له‌و زیاده‌پۆیانه‌ی که‌ پینش به‌رکاربوونی یاسا کراون ، له‌ ماوه‌ی (٣٠) سی رۆژ له‌ به‌رواری کارپێکردن به‌م یاسایه‌ .

**یه‌که‌م :** ئاگاداری شارەوانی په‌یوه‌نیدار بکات له‌ شوین و شیوه‌ و رووبه‌ر و پینکه‌اته‌ی زیاده‌پۆییه‌که‌ ئەگه‌ر له‌ سنووری شارەوانی بوو .

**دوووم :** ئاگاداری سەرۆکی یه‌که‌ی کارگێری بکات له‌ شوین و شیوه‌ و رووبه‌ر و پینکه‌اته‌ی زیاده‌پۆییه‌که‌ ئەگه‌ر له‌ دەرەوێ سنووری شارەوانی بوو .

**سپیه‌م :** پێویسته‌ سەرۆکی شارەوانی و سەرۆکی یه‌که‌ی کارگێریه‌کان تۆماری ئه‌و زانیاری و هه‌والانه‌ بکه‌ن له‌ تۆمارگه‌ی فهرمی به‌شی زیاده‌ره‌وی و لیژنه‌ی پێویست له‌لایه‌نه‌ په‌یوه‌نیداره‌کان پینک به‌پین بۆ جی‌گێکردنی جۆر و شیوه‌ و رووبه‌ر و پینکه‌اته‌ی زیاده‌پۆییه‌که‌ له‌ کۆنوسا تایبه‌تدا .

چوارهم : حوكمه كانی یاسای سهره وه به سهر ئه و زیاده رۆییانه جیّ به جیّ ده كریّت كه ئاگاداری شاره وانی و یه كه ی كارگێری لینه كراوه به پیتی برگه كانی ( ۱ و ۲ ) ی ئه م ماده یه و ئه و زیاده رۆییانه ش كه له برگی ( دووهم ) له ماده ی ( ۴ ) ی یاسا كه دا ها توه .

ماده ی نۆیه م :

ههر زیاده رۆییه ك كرابیته سهر شه قام و گۆزه پان و سه وزایی و باخچه كان و زهوی خزمه تگوزاری و شوسته و شه قامه كان ، پیویسته ئاگادار بكرینه وه بۆ لا بردنیان به پیتی رێكاره كانی ماده ی ( ۵ ) ی ئه م یاسایه .

ماده ی ده یه م :

له ناوه ندی ههر پارێزگایه ك دادگایه ك پێكده هیتریت و له قه زاكانی ش دادوه ریتك ده ست نیشان ده كریّت بۆ تیروانی نی زیاده رۆییه كان و ئه و دۆسیانه ی په یوه ستن به زیاده رۆیی و دۆسیه ی به په له ئه ژمار ده كریّت .

ماده ی یانزده هه م :

كار به هیچ رینماییه ك ناکریّت هاودژ بیت له گه ل ئه م رینماییه .

ماده ی دوانزه هه م :

ئه م رینماییه جیّ به جیّ ده كریّت له رۆژی بلاو كرده وه ی له رۆژنامه ی ( وه قايعی كوردستان ) .

نه و رۆژ مولود محمد امین

وه زیری شاره وانی و گه شت و گوزار